

yucularima bugün de birkaç fıkra sunuyorum.

KEMANİ KÖR SEBUH

İmparatorluğun son yarım asrında, İstanbulun namı bir sanatkârı, en mahir alaturka kemaneşidir. Samatyada fakir bir Ermeni ailesinin oğlu olarak doğmuştu. Samatya, o zamanlarda, en meşhur akşamcıların uğrağı olan selâtin meyhanelerile meşhurdur; bu meyhanelere, devrin güzide sazende ve hanendeleri gelirdi; küçük Sebuhan, ilk sanat aşkını, semtinin bu rind meclisinde tattı. Türü mahrumiyetlere katlanarak alabildiği bir kemane ile Yedikule ve Samatya surlarındaki oyuklardan birine girip saatlerce yay sürüttüğünü, parmaklarını alıştırıldığını, perdeleri sağlam basmağa uğraştığını bilâhıra kendisi anlatmıştır.

Güler yüzlü, gayet hoş konuşur, keman çalarken ekseriya veved ve heyecan içinde kalırdı. Şöhretinin en parlak devri, Unkapanındaki yalı kahvesinde çaldığı zamanlardı. Namı bütün İstanbulu tutmuş, Sebuhanın kemanını dinlemek için devrin en kibar saz düşkünleri avağına kadar gelmiş, ve nihayet Abdülâziz'in son yıllarında Musikii Hümayun alaturka takımına alınmıştır. Burada, meşhur hanende Kaymakam Hüsameddin Bey, Sebuhanı coşturan bir ses olmuş, muasırlarının anlattıklarına göre ona refakat ederken, Sebuhanın kemanından ilâhî nağmeler yükselmıştır. Fakat meşhur bir illet, bu güzide kemaneyi gözlerinden mahrum etmiş Kör Subuhan, bundan sonra kemane daha büyük bir veved ile sarılmış, Musikii Hümayun alaturka kemaneşisi ol-

Kemanî Kör Subuh-İstinyeli Tulumbacı Salih - Mürşit düşkünü Sabri

Yazan : **Reşat Ekrem KOÇU**

muş, Yıldız civarında bir eve taşınıp yerleşmişti. Meşhur kemaneci Vasil, ondan bahsederken:

"Gözleri kör olmayacak biri varsa o da Subuhan imiş ama.. kâder.." dermiş.

Ahmet Rasim de: "Sert fakat kuvvetli bir kemanî idi, minimumi torunlarının gayet güzel gözlerini gördükçe, bu sanatkâra mu sallat olan derdi ummaya lânet edecek hale gelirdim" diyor. Meşhur Kemanî Serçe Tevfik Bey, Kör Subuhanı yetiştirmesidir. Büyük bestekâr Hacı Arif Bey de "Hicazkâr kürdi" neşrevini ibda ederken, Subuhanın pek çok emeği geçtiği söylenir.

İSTİNYELİ SALİH

İstanbulun namı tulumbacılarından biridir: Üçüncü daire tulumbasında koşardı. Arkadaşları arasında cıvanmerdliği ile tanınmış olan Salih, tulumbacı kavgalarından, vurucu kırıldıktan da nefret etmiş. Tulumbacılığa hevesli gençlere de bu yolda nasihatler vermiş. Bir gün, mahallesinden bir çocuğun, o zamanlar 20 kuruş gibi mühim bir para vererek bir bıçak yaptırdığını, kabadayılığa üzendiyini işitmiş, çocuğu çağırarak: "Yirmi kuruşa bir bıçak yaptırmışsın görevim!" demiş; ve bıçağı

alır almaz kırıp atmış, çocuğa da yirmi beş kuruş vererek: "Bu parayı al, Galatada Yemenici Ali Babaya git, benden selâm söyle, sana çok kaçarlı bir yemeni yap-sın, bıçaklı kabadayılığın dörtte üçü taban yağlayıp kaçmaktır!" demiştir.

MÜRŞİD DÜŞKÜNÜ SABRİ

Üçüncü Selim devrinde İstanbul büyük şöhretlerinden biri olmuş meczub bir Bektâşi babasıdır. Sokaklarda yalın ayak derbeder dolaşır, ahvali âlemin kötülüğünden şikâyet ederdi. 1220 yılında bir gün cinnetine sebeb olan esrarın keyfi ile Cağaloğlunda Mahmutpaşa camisinde selâmlık resminden dönen Üçüncü Selimin önüne çıkar, çuhadarlar vesair maiyet efradı kendisini çalvaka alıp dövmeğe başlarken padişah

— Davan nedir, bana söyle? diye sorar, Mürşid düşkünü Sabri:

— Böyle dava görülmez, Allahın emrine razı isen bir yer öyle de geleyim! der

Padişah:
— Benim vekilim vardır, bunu sadrazama götürün!

diye emir verir. Meczub bektâşi, sadrazamın huzuruna çıkarılır; gösterdiği arzı üzerine kap-

fakat hükümetin icraatı kide başlıyan mürşid dü-nün sözleri birbirini tut-neti anlaşılıp Sultanahmet timarhanesine konulur. Bir müddet sonra, Sabri, timarhaneden kaçar, sokaklarda dolaşır cahil halkı hükümet ve padişah aleyhine kıyama teşvik etmeğe başlar, tek-rar vakalanıp timarhaneye götürülür. Timarhaneciler: "Bu der-vişi zincir falan çare olmuyor, birkaç zincire vurduk, odasını kapısını kilitledik, geceleyin ken-disini timarhane avlusunda dolaşır gördük, sonra odasına biz-den evvel varup girdi. Odasına vardıkta kendisini orada bulduk. Aciz kaldık." dediler. Bu riva-yetler şehre yayılınca, halk mürşid düşkününün kerametine hü-kmetti. Mürşid düşkününü görmek duasını almak için Sultanahmet timarhanesine hergün yüzlerce ziyaretçi gelmeğe başladı. Timarhaneciler bu yüzden para kazandı-lar. Mürşid düşkünü Sabri bir gün timarhaneden gene kayboldu. Üsküdar'da Cabi Said Efendi'nin evine gitti:

— Efendi, timarhaneden gene kaçtık!, dedi, Said Efendi:

— Erenler Anadolu tarafına git! Diye tavsiyede bulundu. Mürşid düşkünü aslen Rumeli-lydi.

— Kavga, dağdağa Rumelinde-dir, Rumeline giderim!, dedi, bir kaç gün sonra da bir gemiye binerek İstanbuldan ayrıldı; ve bir daha İstanbulda görünmedi. Fakat hatırası İstanbul halkının zihninden uzun zaman çıkmadı. Zincirlerden sıyrılıp kilitli demir kapılardan çıkan esrarkeş bektâsinin kerametine inananlar İstanbulluların heyecan ve his-siyatından istifade etmesini bilen timarhanecilerin kurnazlığına düşünemezlerdi. 77-581257

